

DOI: <https://doi.org/10.32782/2308-1988/2024-49-13>

УДК 336.71:338.43.01:636.2:658.512

Бірюк Дмитро Олександрович
докторант кафедри публічних фінансів,
Державний податковий університет (м. Ірпінь)
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-0273-9867>

Dmytro Biryuk
State Tax University (Irpin)

ФУНКЦІОНАЛЬНИЙ ПІДХІД ДО ФІНАНСОВО-КРЕДИТНОЇ ПІДСИСТЕМИ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

FUNCTIONAL APPROACH TO THE FINANCIAL AND CREDIT SUBSYSTEM IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

Анотація. У статті досліджено та обґрунтовано поняття фінансово-кредитної підсистеми в умовах цифровізації. Проаналізовано структуру компонентів фінансово-кредитної підсистеми та принципи її побудови, до яких віднесено взаємодоповнюваність та узгодженість. За функціональним напрямом аналізу фінансово-кредитної системи до її базових функцій віднесено подолання проблеми недосконалої інформації та зменшення транзакційних витрат суб'єктів економічної діяльності. У випадку фінансово-кредитної підсистеми як платформної бізнес моделі базовою транзакцією є трансформація ресурсів з різними характеристиками. Аналіз економічного змісту трансформацій функцій фінансово-кредитної системи під впливом фінансових інновацій, надало можливість визначити напрями розвитку регулювання, вдосконалення фінансової політики для забезпечення повноти реалізації стимулюючого потенціалу фінансово-кредитної підсистеми щодо забезпечення економічного розвитку.

Ключові слова: фінансова система, фінансово-кредитна підсистема, фінансові послуги, функціональний підхід, фінансові ресурси, цифровізація базова транзакція.

Summary. The article researches and substantiates the concept of financial and credit subsystem in the context of digitalization. The structure of the components of the financial and credit subsystem and the principles of its construction are analyzed. Complementarity means that different elements of the system reinforce each other through positive influence and are able to mitigate the negative influence if necessary. The consistency of the system implies that in the process of acquiring additions due to financial innovations, the elements of the system acquire such forms that allow the synergistic potential of the system to be realized. In the functional direction of the analysis of the financial and credit system, the basic functions are to overcome the problem of imperfect information ("market failures") and reduce the transaction costs of economic entities. According to the results of the analysis of scientific literature, the functions of the financial and credit system can also include making payments (exchange of value); pricing in financial markets (collecting and processing price information that helps coordinate decentralized decision-making in various sectors of the economy); risk hedging; distribution and transfer of resources from depositors to borrowers by placing economic resources in time, space and between industries; control and monitoring, which guarantees the profitable use of funds and the safety of investors' money; support of liquidity of capital markets and financial and credit institutions. Based on the functions of the financial and credit system, its role in ensuring economic development is defined as follows: promoting trade in financial resources by hedging and diversifying risks, placing financial resources in the most promising types of economic activity; corporate control for the most efficient use of financial resources; mobilization of savings and profitable use of relatively surplus funds; facilitating the exchange of goods and services by reducing the costs and risks of transactions; storage/investment of financial resources for profit with different degrees of risk; financing the costs of those economic entities that need additional financial resources; making payments and facilitating trade; risk management (economic and financial); providing information and advice. Analysis of the economic content of transformations of the functions of the FCC, which occur under the influence of financial innovations, provides an opportunity to determine the directions of regulation development, improvement of financial policy to ensure the completeness of the implementation of the stimulating potential of the financial and credit subsystem to ensure economic development.

Keywords: financial system, financial and credit subsystem, financial services, functional approach, financial resources, digitalization basic transaction.

Постановка проблеми. Цифровізація у наш час має великий вплив на сучасну фінансову і кредитну систему. У залежності від сьогоденних

реальній сфера фінансів модифікується. Починаючи від кредитного обслуговування клієнтів та до штучного інтелекту. За допомогою цифрових

технологій будь-які процеси стають спрощеними та більш ефективними операціями. Зміни фінансової сфери під впливом цифрових процесів присвячено багато праць, проте змінюється не лише форма проведення операцій, а й сама сутність і принципи функціонування фінансово-кредитної системи. Це вимагає поглибленого вивчення її функцій, що визначають її роль в економічному розвитку відповідно до сучасних тенденцій цифрової трансформації.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. У сучасній вітчизняній фаховій літературі зустрічається низка підходів до визначення поняття «фінансової системи» та її «кредитної підсистеми», що дозволяє виокремити їх характерні особливості, а також дати оцінку перспектив їх розвитку в умовах воєнного стану та під впливом процесів цифровізації. Проблематика структури, принципів та функцій фінансової системи займаються багато вітчизняних дослідників, зокрема Ю. Гаруст, Т. Кобзева [1], О. Кириленко [2], М. Карлін [3], Л. Маршук, М. Бурлака [4], О. Олійник [5], В. Орел [6], О. Романенко [7], Б. Пшик [8], Н. Стукало [9] та багато інших. Особливості фінансової системи в умовах воєнного стану досліджені М. Кафлик [11]. Проте проблематика поєднання характеристик фінансових і кредитних операцій на цифровій платформі, що надає підстав для перегляду підходів до розуміння фінансово-кредитної підсистеми, принципів її функціонування та ролі в економічному розвитку, висвітлена недостатньою мірою.

В процесі дослідження використовувалися такі наукові методи як аналіз, порівняння, узагальнення, методи групування, класифікації.

Мета статті. Стаття присвячена аналізу функцій та ролі фінансово-кредитної підсистеми в умовах цифрових трансформації на засадах функціонального підходу.

Виклад основного матеріалу дослідження. Під фінансовою системою традиційно розуміється сукупність взаємопов'язаних елементів фінансових відносин (інститутів, механізмів), за допомогою яких держава формує, розподіляє та використовує фінансові кошти [4]. У сучасному фінансово-цифровому середовищі відбувається трансформація структури та принципів функціонування фінансової системи через поширення фінансових інновацій відбувається інтеграція фінтех-компаній та класичних банків, що змінює як самі фінансові продукти, так і принципи їх надання. На перший план виходить їх доступність, швидкість та простота. Також зростає роль платіжних операцій, що забезпечують нові методи розрахунків на основі цифрових плат-

форм, що підвищує значимість кредитної підсистеми фінансової системи. Під фінансово-кредитною підсистемою розуміють сукупність відносин між фінансовими, інвестиційними і кредитними інститутами, що складаються в процесі акумулювання ними вільних фінансових коштів та їх розміщення на принципах кредиту [5]. Вона включає різні форми фінансово-кредитних відносин, що складаються з декількох ланцюгів і механізмів, кожний з яких виконує специфічні функції по акумуляції та розподілу фінансово-кредитних ресурсів. Розподіл функцій між суто фінансовими та кредитними інститутами об'єктивно зумовлений як відмінностями в методах та засобах їх діяльності, так і роллю у процесі обігу фінансово-кредитних ресурсів.

При цьому в умовах фінансової глобалізації та поширення наднаціональних стандартів звітності і регулювання певною мірою стираються відмінності між правовими та регуляторними системами країн веде до вирівнювання інституційних умов функціонування ФКС в різних країнах. Суттєвою рисою фінансової глобалізації є велика залежність стану ФКС від зовнішніх фінансових потоків та світових ринків капіталу, що висуває на перший план спроможність фінансової системи протистояти зовнішнім ризикам. Відтак на сучасному етапі фінансової глобалізації та цифровізації на перший план виходить такий критерій ФКС як її цілісність, що визначається взаємодоповнюваністю (complementarity) і узгодженістю (consistency) її елементів [11] (загальна схема структури елементів ФКС наведена на рис. 1).

Взаємодоповнюваність означає, що різні елементи системи підсилюють один одного за рахунок позитивного впливу і спроможні взаємопом'якшити негативний вплив на разі необхідності. Узгодженість системи передбачає, що в процесі взаємодоповнення за рахунок фінансових інновацій елементи системи набувають таких форм, які дозволяють реалізовуватися синергетичному потенціалу системи. Саме узгодженість елементів системи надає можливість прояву потенціалу синергетичного ефекту стимулюючого впливу на економічний розвиток у формі якісного виконання фінансово-кредитної підсистеми своїх функцій.

Функціональний напрям аналізу ФКС досить поширений у західній літературі [13]. За цим підходом базовими функціями ФКС є подолання проблеми недосконалої інформації («провалів ринку»¹) та зменшення транзакційних витрат² суб'єктів економічної діяльності [14–19]. У вітчизняній літературі виділяють такі функції ФКС як емісійно-нагромаджувальна, перерозподільна, посередницько-обслуговувальна, трансформаційна,

¹ До них належать витрати на пошук, транзакційні витрати, невідповідність уподобань, недостатній масштаб, недосконала інформація, невизначеність

² Транзакційні витрати або так зване фінансове тертя є характеристикою економічного середовища, яке робить пряму взаємодію між суб'єктами ФКС занадто дорогою або неможливою.

Рисунок 1 – Структура компонентів фінансово-кредитної підсистеми

Джерело: складено автором за [12]

стимулювальна, управлінська, контрольна [8]. За результатами аналізу наукової літератури, до функцій ФКС можна також віднести:

- здійснення платежів (обмін вартості);
- ціноутворення на фінансових ринках (збір та обробка інформації про ціни, що допомагає координувати децентралізований процес прийняття рішень в різних секторах економіки);
- хеджування ризиків;
- розподіл і передачу ресурсів від вкладників до позичальників шляхом розміщення економічних ресурсів в часі, просторі та поміж галузями;
- контроль і моніторинг, що гарантує прибуткове використання коштів і збереження грошей інвесторів;
- підтримку ліквідності ринків капіталу та фінансово-кредитних установ.

Фінансово-кредитне посередництво поділяють на два види: надання фінансових послуг у формі брокерської діяльності та продаж фінансово-кредитних продуктів із залученням активів (рис. 2).

Ефективне виконання функцій ФКС – необхідна умова для забезпечення економічного розвитку країни. Виходячи з функцій ФКС її роль у забезпеченні економічного розвитку полягає в наступному:

1. Сприяння торгівлі фінансовими ресурсами шляхом хеджування та диверсифікації ризиків, що підтримує готовність економічних суб'єктів заощаджувати та інвестувати.

2. Розміщення фінансових ресурсів в найбільш перспективні види економічної діяльності, що забезпечує їх найбільш продуктивне використання і стимулює економічне зростання.

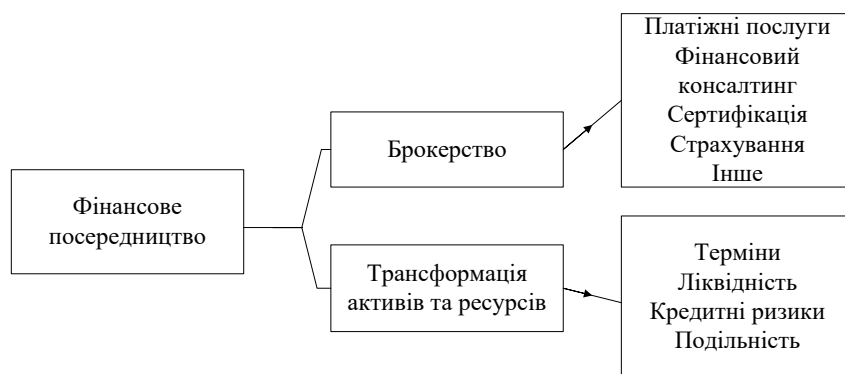

Рисунок 2 – Види фінансово-кредитного посередництва

Джерело: [16]

3. Корпоративний контроль з метою найбільш ефективного використання фінансових ресурсів.

4. Мобілізація заощаджень і прибуткове використання відносно надлишкових коштів.

5. Сприяння обміну товарами та послугами за рахунок зниження витрат та ризиків здійснення транзакцій.

6. Зберігання/інвестування фінансових ресурсів для отримання прибутку з різними ступенями ризику.

7. Фінансування витрат тих економічних суб'єктів, хто потребує додаткових фінансових ресурсів.

8. Здійснення платежів та сприяння торгівлі.

9. Управління ризиками (економічними та фінансовими).

10. Надання інформації та консультацій.

Слід зауважити, що залежність економічного розвитку країни від ефективного виконання ФКС своїх функцій можна класифікувати як зворотній причинно-наслідковий зв'язок, оскільки розвиток ФКС ключовим чином залежить від ряду інституційних та економічних характеристик країни, зокрема її інституційного розвитку. Ефективну реалізацію функціонального призначення ФКС забезпечують:

1. Надійне функціонування платіжної системи, що опосередковує обмін товарами та послугами – за участю депозитарію Центрального банку шляхом надання розрахункових послуг, банківських платежів та організації розрахунків, послуг з розрахунків за цінними паперами, обслуговування кредитних карток та послуги електронний обмін грошовими коштами (*Electronic Funds Transfer, EFT*), функціонування валютних ринків.

2. Механізм акумуляції ресурсів для здійснення великих інвестиційних проектів із залученням

банків та депозитарних установ, інституційних інвесторів та пайових фондів, фондових бірж, ринків капіталу, інвестиційних банків, приватних інвестиційних компаній.

3. Інструменти переміщення фінансових ресурсів у часі та поміж географічними регіонами і галузями із залученням ощадних, депозитарних та інших фінансових посередників, пенсійних фондів, іноземної валюти ринки, ринки капіталу та грошей

4. Методи управління невизначеністю та ризиками через залучення страхових компаній, фінансових посередників, форвардні ринки, опціони та інші ринки похідних інструментів.

5. Методи збору і обробки інформація про ціни, що допомагає координувати децентралізоване прийняття рішень у різних секторах економіки, включаючи ринки грошей і капіталу, фондові біржі, валютні ринки.

6. Наявність способів вирішення проблем асиметричної інформації, коли одна сторона фінансової операції має інформацію, якої немає в іншій стороні шляхом залучення рейтингових агентств, кредитних бюро, банківських служб, забезпечення та гарантій, аудиту, стандартів і вимог до розкриття інформації.

Функціональний підхід до дослідження ФКС дозволяє зрозуміти, як в епоху цифровізації нові платформні цифрові бізнес-моделі впливають на її трансформацію в частині зміни принципів діяльності традиційних фінансово-кредитних установ та організацій та ринків капіталу. Основою платформної бізнес моделі є базова транзакція, яку вона виконує максимально ефективно. У випадку фінансово-кредитної підсистеми – це поєднання постачальників і користувачів фінансових ресурсів і послуг. Виходячи з їх потреб

Таблиця 1 – Інституційне забезпечення функціонування фінансово-кредитної підсистеми

Напрямок функціонування ФКС	Інститути
Функціонування платіжної системи	Депозитарій ЦБ та розрахункова система, регулювання, регулювання грошової бази, система банківських платежів та розрахунків, секюритизація, кредитні картки та EFT послуги, валютні ринки
Механізм акумуляції коштів для великих інвестиційних проектів	Фінансово-кредитні установи та організації, інституційні інвестори та фонди, фондові біржі, капітальні ринки, інвестиційні банки, приватні корпорації
Механізм передачі ресурсів від вкладників до позичальників	депозитарні та інші фінансові посередники, пенсійні фонди, валютні ринки, ринки капіталів
Методи управління невизначеністю та ризик-менеджмент	Страхові компанії, фінансові посередники, форвардні ринки, опціонні та ринки деривативів
Збір і обробка інформації про ціни на фінансових ринках	Ринки грошей та капіталів, фондова біржі, валютні ринки
Вирішення проблеми асиметричності інформації, коли під час фінансової транзакції одна сторона володіє інформацією, а інші – ні	Рейтингові агенції, кредитні бюро, банки, застави, забезпечення та гарантійні у години, аудит, стандарти розкриття інформації

Джерело: складено автором [20]

і проблем, з якими вони стикаються у взаємодії один з одним³, та необхідності зменшення транзакційних витрат її базовою транзакцією можна взяти трансформацію ресурсів з різними характеристиками (*maturity transformation*).

Прикладом виконання транзакції трансформації ресурсів з різними характеристиками є прийняття банками короткострокових депозитів від вкладників і надання довгострокових позик позичальникам. За наявності розвинених ринків капіталу альтернативою банківському «позичанню на короткий термін і кредитуванню на довгий» для клієнтів є придбання, наприклад, довгострокових облігацій, які вони можуть продати іншим інвесторам на ринку облігацій до настання терміну їх погашення, якщо виникне потреба повернути свої кошти. Фінансові установи зазвичай здійснюють трансформацію активів з різними характеристиками (термін погашення, валюта, дохідність, ризикованість тощо) шляхом випуску цінних паперів, які мають характеристики, відмінні від тих, що вони придбали. Тобто, трансформації зазнають не лише часові характеристики фінансових продуктів, а й їх форми та механізм обігу. Метою таких трансформацій є підвищення ліквідності фінансово-кредитних ресурсів та забезпечення їх безперебійного обігу. При цьому фінансові установи беруть на себе низку ризиків, за які очікують отримання прибутку. Тому основними аспектами їх діяльності є управління ризиками, визначення норми прибутку, необхідної для компенсації ризиків і витрат, визначення інноваційних інструментів і технологій, потрібних для ефективної трансформації ресурсів з різними характеристиками у сучасному фінансово-цифровому просторі.

Регулятори зосереджені на тому, щоб кінцеві користувачі були обізнані про ризики альтернативних вкладень коштів і належним чином захищені від них. В цьому контексті основні вимоги

до надійної та ефективної ФКС мають включати жорсткі стандарти та практики корпоративного управління, ефективні правові норми і захист прав власності; забезпечення надійних стандартів бухгалтерського обліку та аудиту; відпрацьовані стандарти розкриття інформації; ефективні наглядові органи. Саме цим питанням МВФ і Світовий банк приділяють особливу увагу в рамках Програми оцінки фінансового сектора (FSAP) окремих країн та розробки рекомендацій щодо проведення фінансової політики.

Висновки. В умовах цифровізації активне використання цифрових технологій у фінансовій сфері кардинально впливає на технології надання фінансових послуг та проведення кредитних і платіжних операцій. Fintech-компанії продукують інноваційні фінансові продукти і демонструють нові способи надання фінансових послуг, що формує сучасну основу функціонування фінансово-кредитної підсистеми. Функціональний підхід до дослідження ФКС дозволяє проаналізувати зміни принципів діяльності традиційних фінансово-кредитних установ та організацій та ринків капіталу, що обумовлює формування платформних цифрових бізнес-моделей. Основою платформної бізнес моделі є базова транзакція, яку вона виконує максимально ефективно. У випадку фінансово-кредитної підсистеми – це поєднання постачальників і користувачів фінансових ресурсів і послуг для зменшення транзакційних витрат, тому її базовою транзакцією є трансформація ресурсів з різними характеристиками у напрямі збільшення їх ліквідності.

Аналіз економічного змісту трансформацій ФКС, які відбуваються під впливом фінансових інновацій, надає можливість визначити напрями розвитку регулювання, вдосконалення фінансової політики для забезпечення повноти реалізації стимулюючого потенціалу фінансово-кредитної підсистеми для забезпечення економічного розвитку.

Список використаних джерел:

1. Гаруст Ю.В. Кобзева Т.А. Організаційно-правова структура фінансової системи України за сферами виникнення фінансових відносин. *Форум права*. 2015. № 5. С. 27–38.
2. Кириленко О.П. Фінанси (теорія і вітчизняна практика) : навч. посіб. Тернопіль : Астон, 2002. 284 с.
3. Карлін М.І. Фінансова система України : навч. посіб. Київ : Занна, 2017. 324 с.
4. Маршук Л.М., Бурлака М.О. Фінансова система України в умовах війни. *Економіка та суспільство*. 2022. Випуск 44. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-26>
5. Олійник О.О. Типи фінансово-кредитних систем: переваги і недоліки *Ефективна економіка*. 2014. № 8. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=3272>
6. Орел В.М. Фінансова система як невід’ємна складова економічного процесу країни. *Український журнал прикладної економіки*. 2016. Том 1. № 1. С. 141–152.
7. Романенко О.Р. Фінанси : підручник. Київ : Центр навч. літ-ри, 2004. 294 с.
8. Пшик Б.І. Сутність і структура фінансово-кредитної системи: функціональний, інституціональний та організаційний підходи. *Проблеми інтеграції України у світовий фінансовий простір*. Вип. 1 (99). С. 24–33. URL: [http://ird.gov.ua/sep/sep20131\(99\)/sep20131\(99\)_024_PshykBI.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20131(99)/sep20131(99)_024_PshykBI.pdf)

³ Постачальники фінансових ресурсів хочуть отримати винагороду за відкладення споживання, але стикаються з ризиками наданням коштів іншим особам, недосконалістю інформації про потенційних користувачів коштів та великі транзакційні витрати при роботі з ними. Споживачі фінансових ресурсів часто відчувають дефіцит коштів, характеристики яких відрізняються від характеристик постачальників і також потребують витрачання ресурсів для подолання інформаційних проблем, які перешкоджають (і впливають на умови) отримання ними фінансування.

9. Стукало Н.В. Особливості сучасного трактування термінів «фінанси» та «фінансова система». *Науковий вісник Волинського державного університету ім. Л. Українки. Економічні науки*. 2006. С. 132–138.
10. Кафлик С. Фінансова система України в умовах воєнного стану *Економіка, фінанси, право*. 2022. Випуск 5/2. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.5\(2\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2022.5(2).2)
11. Грицюк М., Джоші О., Гладка О. Основи теорії систем і управління : навч. посібник. Рівне : НУВГП, 2021. 272 с.
12. Indian financial system: An overview. URL: <https://www.coursesidekick.com/finance/118625>
13. Functions and Structure of the Financial System Banking & Financial Institution Management in Australia. July 15, 2021. URL: <https://kevindavis.com.au/BankingBook/01%20-%20Functions%20of%20the%20Financial%20System%20-%20Copy.pdf>
14. Robert C.A. Functional Perspective of Financial Intermediation. Merton Financial Management. *Silver Anniversary Commemoration*. (Summer, 1995). Vol. 24. No. 2. P. 23–41. DOI: <https://doi.org/10.2307/3665532>
15. Levine R. Financial Development and Economic Growth: Views and Agenda. *Journal of Economic Literature*. Jun., 1997. Vol. 35. No. 2. P. 688–726. URL: <https://www.jstor.org/stable/2729790>
16. McReid Rose Five Basic Functions of a Financial System. URL: <https://www.indrastra.com/2016/05/FEATURED-5-Basic-Functions-of-a-Financial-System-002-05-2016-0026.html>
17. Haan J., Oosterloo S., Schoenmaker D. Financial Markets and Institutions a European Perspective. 2012. P. 3–38. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9781139198943.004>
18. The Main Functions of the Financial System. URL: <https://analystprep.com/cfa-level-1-exam/equity/main-functions-financial-system/>
19. Kitov I. Financial System Functions and Purposes. Mar 2023. URL: <https://365financialanalyst.com/knowledge-hub/trading-and-investing/financial-system-functions-and-purposes/>
20. Davis K. Functions and Structure of the Financial System Banking & Financial Institution. Management in Australia. July 15, 2021. URL: <https://kevindavis.com.au/BankingBook/01%20-%20Functions%20of%20the%20Financial%20System%20-%20Copy.pdf>

References:

1. Harust Yu. V. Kobzieva T. A. (2015) Orhanizatsiino-pravova struktura finansovoi systemy Ukrainy za sferamy vynyknennia finansovykh vidnosyn [Organizational and legal structure of the financial system of Ukraine in the areas of the emergence of financial relations]. *Forum prava – Forum of Law*, no. 5, pp. 27–38. (in Ukrainian)
2. Kyrylenko O. P. (2002) *Finansy (teoriia i vitchyzniana praktyka)* [Finance (theory and domestic practice)]: navch. posib. Ternopil: Aston, 284 p. (in Ukrainian)
3. Karlin M. I. (2017) *Finansova sistema Ukrainy* [Financial system of Ukraine]: navch. posib. Kyiv: Zannia, 324 p. (in Ukrainian)
4. Marshuk L. M., Burlaka M. O. (2022) Finansova sistema Ukrainy v umovakh viiny [The financial system of Ukraine in war]. *Ekonomika ta suspilstvo – Economics and Society*, vol. 44, pp. 155–166. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-44-26>
5. Oliinyk O. O. (2014) Typy finansovo-kredytnykh system: perevahy i nedoliky [Typy finansovo-kredytnykh system: perevahy i nedoliky]. *Efektivna ekonomika – Efektivna ekonomika*, no. 8. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3272> (in Ukrainian)
6. Orel V. M. (2016) Finansova sistema yak nevidiemna skladova ekonomichnoho protsesu krainy [The financial system as an integral part of the economic process of the country]. *Ukrainskyi zhurnal prykladnoi ekonomiky – Ukrainian Journal of Applied Economics*, tom 1, no. 1, pp. 141–152. (in Ukrainian)
7. Romanenko O. R. (2004) *Finansy* [Finance]: pidruchnyk. Kyiv: Tsentr navch. lit-ry, 294 p. (in Ukrainian)
8. Pshyk B. I. (2013) Sutnist i struktura finansovo-kredytnoi systemy: funktsionalnyi, instytutsionalnyi ta orhanizatsiinyi pidkhody [The essence and structure of the financial and credit system: functional, institutional and organizational approaches]. *Problemy intehratsii Ukrainy u svitovi finansovyi prostir – Problems of Ukraine's integration' into the world financial space*, vol. 1 (99), pp. 24–33. Available at: [http://ird.gov.ua/sep/sep20131\(99\)/sep20131\(99\)_024_PshykBI.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20131(99)/sep20131(99)_024_PshykBI.pdf) (in Ukrainian)
9. Stukalo N. V. (2006) Osoblyvosti suchasnoho traktuvannia terminiv "finansy" ta "finansova sistema" [Features of modern interpretation of the terms "finance" and "financial system"]. *Naukovyi visnyk Volynskoho derzhavnoho universytetu im. L. Ukrainky – Ekonomichni nauky. Scientific Bulletin of Volyn State University named after L. Ukrainka. Economic Sciences*, pp. 132–138. (in Ukrainian)
10. Kaflyk S. (2022) Finansova sistema Ukrainy v umovakh voiennoho stanu [The financial system of Ukraine under martial law]. *Ekonomika, finansy, pravo – Economy, finance, law*, vol. 5/2. DOI: [https://doi.org/10.37634/efp.2022.5\(2\).2](https://doi.org/10.37634/efp.2022.5(2).2) (in Ukrainian)
11. Hrytsiuk M., Dzhoshi O., Hladka O. (2021) *Osnovy teorii system i upravlinnia* [Fundamentals of systems theory and management]: navch. posibnyk. Rivne: NUVHP, 272 p. (in Ukrainian)
12. Indian financial system: An overview (2020). Available at: <https://www.coursesidekick.com/finance/118625>
13. Functions and Structure of the Financial System. *Banking & Financial Institution Management in Australia*. (July 15, 2021). Available at: <https://kevindavis.com.au/BankingBook/01%20-%20Functions%20of%20the%20Financial%20System%20-%20Copy.pdf>
14. Robert C. A. (1995) Functional Perspective of Financial Intermediation. Merton Financial Management. *Silver Anniversary Commemoration*, vol. 24, no. 2, pp. 23–41. DOI: <https://doi.org/10.2307/3665532>

15. Levine R. (1997) Financial Development and Economic Growth: *Views and Agenda Journal of Economic Literature*, vol. 35, no. 2, pp. 688–726. Available at: <https://www.jstor.org/stable/2729790>
16. McReid Rose (2016) Five Basic Functions of a Financial System. Available at: <https://www.indrastra.com/2016/05/FEATURED-5-Basic-Functions-of-a-Financial-System-002-05-2016-0026.html>
17. Haan J., Oosterloo S. (2012) Schoenmaker D. Financial Markets and Institutions *A European Perspective*, pp. 3–38. DOI: <https://doi.org/10.1017/CBO9781139198943.004>
18. The Main Functions of the Financial System. Available at: <https://analystprep.com/cfa-level-1-exam/equity/main-functions-financial-system/>
19. Kitov I. (2023) Financial System Functions and Purposes. Mar 2023. Available at: <https://365financialanalyst.com/knowledge-hub/trading-and-investing/financial-system-functions-and-purposes/>
20. Davis K. (July 15, 2021) Functions and Structure of the Financial System Banking & Financial Institution. *Management in Australia*. Available at: <https://kevindavis.com.au/BankingBook/01%20-%20Functions%20of%20the%20Financial%20System%20-%20Copy.pdf>

Стаття надійшла до редакції 27.03.2024